

Ehdotus neuvoston asetukseksi asetuksen (ETY) N:o 1408/71 muuttamisesta soveltamisalan laajentamiseksi koskemaan kolmansien maiden kansalaisia, joita kyseiset säännökset eivät jo koske yksinomaan heidän kansalaisuutensa vuoksi

(2002/C 126 E/15)

KOM(2002) 59 lopull. — 2002/0039(CNS)

(Komission esittämä 6 päivänä helmikuuta 2002)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 63 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

sekä katsoo, että

- (1) Eurooppa-neuvosto julisti ylimääräisessä kokouksessaan Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999, että Euroopan unionin on turvattava yhdenmukainen kohtelu kolmansien maiden kansalaisille, jotka oleskelevat laillisesti unionin jäsenvaltioiden alueella, tarjottava heille unionin kansalaisten oikeuksiin ja velvollisuuksiin verrattavat oikeudet ja velvollisuudet, edistettävä syrjimättömyyttä talous-, yhteiskunta- ja kulttuurielämässä sekä lähennettävä heidän oikeudellista asemaansa jäsenvaltioiden kansalaisten oikeudelliseen asemaan.
- (2) Euroopan parlamentti vaatii 27 päivänä lokakuuta 1999 antamassaan päätöslauselmassa viipymättä toteuttamaan lupaukset, joilla jäsenvaltioiden alueella laillisesti oleskeleville kolmansien maiden kansalaisille taataan oikeudenmukainen kohtelu, ja määrittelemään heille sellaisen oikeudellisen aseman, johon kuuluvat EU:n kansalaisten oikeuksiin mahdollisimman hyvin verrattavissa olevat oikeudet ⁽¹⁾.
- (3) Talous- ja sosiaalikomitea on kehottanut toteuttamaan yhdenmukaisen kohtelun sosiaalialalla yhteisön kansalaisten ja kolmansien maiden kansalaisten välillä erityisesti 26 päivänä syyskuuta 1991 antamassaan lausunnossa kolmansista maista kotoisin olevien siirtotyöläisten asemasta ⁽²⁾.
- (4) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklan 2 kohdassa määrätään, että unioni pitää arvossa yhteisön oikeuden yleisinä periaatteina perusoikeuksia, sellaisina kuin ne taataan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä, Roomassa 4 päivänä marraskuuta 1950 allekirjoitetussa Euroopan yleissopimuksessa ja sellaisina kuin ne ilmenevät jäsenvaltioiden yhteisessä valtiosääntöperinteessä.

(5) Tässä asetuksessa otetaan huomioon perusoikeudet ja noudatetaan periaatteita, jotka tunnustetaan erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa.

(6) Korkeatasoinen sosiaalinen suojeleminen sekä elintason ja elämän laadun kohottaminen jäsenvaltioissa ovat yhteisön tavoitteita.

(7) Kolmansien maiden kansalaisten sosiaalisen suojeleminen ja etenkin heihin sovellettavan sosiaaliturvajärjestelmän osalta neuvosto (työllisyys ja sosiaalipolitiikka) katsoi 3 päivänä joulukuuta 2001 antamissaan päätelmissä, että kolmansien maiden kansalaisiin ulotettavan yhteensovittamisen on taattava heille sellainen oikeudellinen asema, johon kuuluvat EU:n kansalaisten oikeuksiin mahdollisimman hyvin verrattavissa olevat oikeudet.

(8) Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71, joka on eri jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisen perusta, koskee nykyisin vain tiettyjä kolmansien maiden kansalaisia ⁽³⁾. Niiden säännösten lukumäärä ja kirjavuus, joiden avulla yritetään ratkaista jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta aiheutuvia ongelmia ja joihin kolmansien maiden kansalaiset voivat törmätä samoissa tilanteissa kuin yhteisön kansalaiset, ovat oikeudellisten ja hallinnollisten monimutkaisuuksien lähde. Ne aiheuttavat merkittäviä hankaluuksia asianosaisille, heidän työntantajilleen ja jäsenvaltioiden toimivaltaisille sosiaaliturviranomaisille.

(9) Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 yhteensovittamisen säännöt on näin ollen syytä ulottaa koskemaan yhteisössä laillisesti oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia, joita kyseisen asetuksen säännökset eivät nykyisin koske heidän kansalaisuutensa vuoksi ja jotka täyttävät muut tämän asetuksen ehdot.

(10) Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 soveltaminen näihin henkilöihin ei anna asianosaisille mitään oikeutta maahantuloon, oleskeluun, työpaikkaan tai pääsyyn työmarkkinoille jäsenvaltiossa.

⁽³⁾ Neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1971, sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä, EYVL L 149, 5.7.1971, s. 2. Asetus on saatettu ajan tasalle asetuksella (EY) N:o 118/97 (EYVL L 28, 30.1.1997, s. 1) ja viimeksi muutettu 5 päivänä kesäkuuta 2001 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EYVL L 187, 10.7.2001, s. 1).

⁽¹⁾ EYVL C 154, 5.6.2000, s. 63.

⁽²⁾ EYVL C 339, 31.12.1991, s. 82.

- (11) On aiheellista antaa siirtymäsäännöksiä, joiden tarkoituksena on suojata tässä asetuksessa tarkoitettuja henkilöitä ja estää heitä menettämästä oikeuksiaan asetuksen voimaantulon johdosta.
- (12) Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi on tarpeen ja aiheellista, että kansallisten sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamissääntöjen soveltamisalan laajentaminen toteutetaan velvoittavalla yhteisön säädöksellä, jota sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.
- (13) Koska jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita, vaan ne voidaan toiminnan laajuuden takia toteuttaa paremmin yhteisön tasolla, yhteisö voi ryhtyä toimiin perustamissopimuksen 5 artiklassa määrätyn toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti, sellaisena kuin se esitetään sanotussa artiklassa, tällä säädöksellä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 säännöksiä sovelletaan kolmansien maiden kansalaisiin, joita kyseiset säännökset eivät joko koske yksinomaan heidän kansalaisuutensa vuoksi, heidän oleskellessaan laillisesti jäsenvaltion alueella ja liikkuessaan laillisesti yhteisössä.

2 artikla

Siirtymäsäännökset

1. Tällä asetuksella ei anneta mitään oikeuksia ajalle ennen ...⁽¹⁾.

2. Vakuutuskaudet ja tarpeen vaatiessa ennen ... jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti täyttyneet asumiskauden ja kaudet, jolloin henkilö on työskennellyt palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, otetaan huomioon määritetäessä tämän asetuksen säännösten mukaisesti saatavia oikeuksia.

3. Jollei 1 kohdan säännöksistä muuta johdu, oikeus saavutetaan tämän asetuksen mukaan, vaikka vakuutustapahtuma on sattunut ennen ...

4. Etuus, jota ei ole myönnetty tai jonka maksaminen on keskeytetty asianomaisen henkilön kansalaisuuden tai asuinpaikan vuoksi, myönnetään tai palautetaan ... lukien asianomaisen hakemuksesta, jolleivät aikaisemmat oikeudet ole johtaneet kertakorvauksen maksamiseen.

5. Sellaisten henkilöiden oikeudet, joille on myönnetty eläke ennen ..., voidaan tarkistaa heidän hakemuksestaan tämän asetuksen säännösten mukaisesti.

6. Jos 4 tai 5 kohdassa tarkoitettu hakemus jätetään kahden vuoden kuluessa ... lukien, tämän asetuksen mukaisesti saavutetut oikeudet ovat voimassa kyseisestä päivämäärästä alkaen, eikä toisen jäsenvaltion lainsäädännön oikeuksien menettämistä tai vanhentumista koskevaan lainsäädäntöön voida vedota asianomaisia vastaan.

7. Jos 4 tai 5 kohdassa tarkoitettu hakemus jätetään 6 kohdassa tarkoitetun määräajan päättymisen jälkeen, oikeudet, joita ei ole menetetty tai jotka eivät ole vanhentuneet, ovat voimassa hakemuksen päivämäärästä alkaen, jollei jäsenvaltioiden lainsäädännössä ole asiasta edullisempia säännöksiä.

3 artikla

Tämä asetus tulee voimaan sen kuukauden ensimmäisenä päivänä, joka seuraa sen julkaisemista *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

⁽¹⁾ Ehdotuksen mukainen asetuksen voimaantulopäivä.